

A műtő készen áll...

Egyszerre három fronton is megkezdte hadjáratát a közlekedésügyi miniszter a nagyközönség utazási közönye vagy irtózata ellen. Olvassuk, hogy a vasutvonalak villamosítási tervei fekszenek a közlekedésügyi miniszteriumban és a Campina—Brasov közötti vonalon már meg is kezdődtek az átépítési munkálatok. Ugyanakkor azonban tudunk speciális bizottságokról és albizottságokról is, amelyeknek egyedüli feladata az lenne, hogy praktikus és célravezető javaslatokat dolgozzanak ki a nagyközönség utazási kedvének fokozására is. A harmadik front a legújabb és a legérdekesebb, mivel az államvasutat nyílt hadüzenetre kényszeríti a rettegett ellenféllel, az autobuszközlekedés problémáival szemben. A közlekedésügyi miniszter autobusz-versennyel kívánja felvenni a harcot: a magánautobuszjáratok veszedelmes üzleti versenyével szemben és azt a tanácsot adta az államvasutaknak, hogy vezessenek be maguk is külön autobuszjáratokat a régi vasutvonalak mentén, hadd válogasson ömefellebbezhetetlensége: a nagyközönség! Akinek a vasut kell, felszállhat, akinek az autobusz tesz jobban, besétálhat az új CFR-termeskocsikba: ugyanazt az utat teheti meg a vaskerékkel, mint a rugalmassá pumpált pneum.

Kétségtelen, hogy a közlekedésügy és az államvasut új terveiben annak a közönségnek is van némi érdekeltisége, amelyért minden történik. Az utazóközönség — lassan-lassan belátja már közlekedésügyeink valamennyi hatalmasága is — valóban egyetlen legfelsőbb döntő fóruma a nagy kérdésnek, hogy jó-e az ország közlekedésügye, vagy nem? A közlekedésügyi miniszteriumnak az az érdeke, hogy jó vasutvonalak, kifogástalan közutak álljanak rendelkezésre: a vasutnak viszont az, hogy a jó vasutvonalakon valóban utazzék is a közönség. Ezzel szemben azt mutatja a tapasztalat, hogy legendásan gyatra autójaink ellenére is a közönség az utasszállító autobusz-magánvállalkozások járatait kezdi egyre jobban pártfogolni s a drága üzemköltséggel fenntartott vasutjáratok fíresen robognak vagy dőcögnek állomásról-állomásra.

Hol tehát a hiba? Régi receptként természetesen mindenki a másikat félben keresi. A CFR gondosan borotválkítja és udvarias beszédmodorra oktatja előkelőbb vonalaink vasuti kalauzait. Megszabja, hogy miként s hogyan keféljék egyenruhájukat, melyik állomáson mosakodjanak s melyiken fésülködjenek. A kalauzok ragyognak is, öröm lehet a társaságukban lenni, — csak kissé drága mulatság. Magas az áruszállítási tarifa és drága a vasuti személyjegy. A kipucolt gombokkal ékeskedő, gondosan kölnizett kalauz sem elég csáberő hozzá, hogy sokan megfizethetnek. Mit segít itt a villamosított vaspálya, mit az autobuszkra átszerelt egész államvasuti közlekedés, ha az árak, az árak uraim, azok ugyanazok maradnak? De nyilván magasabbak lesznek, hiszen ez elektrifikálási investíciókat, az új autobuszkocsiparkok beszerzési költségeit valakinek csak meg kell fizetnie, vagy nem?

Ugy érezzük, sziszifuszi probléma-terheket görgetnek közlekedésügyi professzoraink, amikor CFR-izált autobuszjáratokkal, villamosítással, miegyébbel kísérleteznek. Olyan sziszifuszi munkát, amely teljesen hiábavaló, mint ahogyan, az sem segít, sem közlekedésügyünk, sem vasutunk anyagi válságán, ha a kalauzok számára direkt Párisból szállítják a csevegés eszprítjét, Londonból a kölnvizet és Madridból az udvariasságot. Az utazóközönség számára kellene elsősorban is pénzt szállítani kellő mennyiségben, hogy a magas tarifát fizetni tudja. Ha pedig ez a szállítás nem

Katonai puccs Litvániában

Katonaság tartja kézben a hatalmat — Számos Letartóztatás —
— A budapesti litván követ cáfolja a puccshireket —

Letartóztatták a köztársaság elnökét és a kormány több tagját

Kovnoból jelentik: Mára virradó éjszaka Waldemaras volt litván miniszterelnök hívei katonai puccsot készítettek elő. Waldemaras száműzetési helyéről az éjszaka Kovno közelébe vitték, ahol miniszterelnökké kiáltották ki. Innen híveinek kíséretében bevonult Kovnoba és jelenleg is a vezérkar épületében tartózkodik. A hatalmat egyelőre a katonaság tartja a kezében, amely a felkelést előidézte és amely teljesen Waldemaras hívei mellé állt. Ugylátszik azonban, hogy a hatóságok a kormány pártján állanak.

A puccs vezetői felakarták keresni a köztársaság elnökét, aki azonban nem fogadta őket és kijelentette, hogy felkelőkkel nem hajlandó tárgyalni.

A délelőtti órákban a katonaság megszállotta valamennyi hatósági épületet és ezután ultimátumot intéztek a köztársaság elnökéhez. Jelenleg nem lehet tudni, hogy a dolgok milyen fordulatot vesznek. Bizonyos, hogy már eddig is a felkelők igen sok eddigi magas-

rangu tisztviselőt letartóztattak köztük Memel vidékének kormányzóját is. A kormány tagjainak letartóztatásáról szóló hírt cáfolják.

Budapestről jelentik: A kovnoi puccsokokról a lapok tudósítói információkat kértek a litván konzulátustól. A budapesti konzulátuson azonban nem hiszik el a hírek valóságát és kijelentették, hogy elképzelhetetlen a hírek valósága, mert Litvániában teljes rend és konszolidáció uralkodik.

A késő éjszakai jelentések szerint, Smetona köztársasági elnököt, valamint a kormány több tagját letartóztatták.

A repülők és a tankosztatok Waldemaras mellé álltak, míg a hadsereg többi része még habozik. Hír szerint az új elnök nem tudott híveinek tervéről és amikor felkeresték száműzetési helyén, nem akarta hozzájárulását adni az államesirnyhez. Valósággal erőszakkal kényszerítették a repülőgéphez és vitték a fővárosba. A puccs mögött — beavatott politikai körök szerint — a szovjet áll.

Fegyverkezési verseny indult az európai államok között

Genfben azonban lényegesen enyhült a helyzet — Bizonytalan a leszerelési konferencia sorsa — Lázasan fegyverkeznek a keleti államok

Véres határincidens és bombamerényletek Ausztriában

Párisból jelentik: A francia lapok részletes tudósításokat közölnek a leszerelési konferencia legfrissebb eseményeiről és egyöntetűen arra az álláspontra helyezkednek, hogy

Franciaországnak nem szabad Angliával szakítani,

legalább is a leszerelési konferencia befejezése előtt semmiesetre sem. Barthou most már enyhébb hangot használ és változott viselkedése következtében enyhült a feszültség. A francia külügyminiszter a párisi lapok értesítése szerint Genfben találkozott Leichen báróval, a német birodalmi kormány biztosával, Papen alkancellár megbízottjával, akivel elsősorban a Saar-vidék sorsdöntő eseményeiről folytatott megbeszéléseket, de azonkívül egyéb aktuális

megy, — szállítsák le vagy 30—40 százalékkal a vasuti tarifákat! Meg fogják látni, mint ahogyan az eddigi bátorítalan kísérletek is beigazolták, hogy az olcsó tarifa fokozza az utazási kedvet s ezzel kapcsolatosan a vasut bevételét. Azt hiszik, olyan csábító a mi hírkedett utjainkon az autobuszközlekedés...? Jöjjenek, próbálják vagy ötven kilométeren keresztül, — gyökeresen kiábrándulnak ebből a fixa ideából. Az autobusztölet egyébként is veszedelmes, mert a kocsipark beszerzése s későbbi karbantartása olyan óriási összegeket tesz szükségessé, amelybe csak belebukni lehet. Miért kell nekünk hozzá éppen autobusz, ha bukási veszélyről van szó? Ha így megy, pompásan megteszi ezt a vasut is. De nem

kérdést is megvitatott a két politikus. Barthou ezuttal tanuságot tett a közmondásos francia előzékenységről, amivel nagyban hozzájárult a Páris és Berlin közötti feszült hangulat enyhüléséhez.

A francia lapok, kivéve az Echo de Paris-t most már optimizmussal ítélik meg a leszerelési konferencia további sorsát. Egyedül a jobboldali Echo de Paris látja sötétnek és bizonytalanul a leszerelési konferencia sorsát és azt írja, hogy Franciaországnak ki kell tartani eredeti álláspontja mellett. Az angol sajtó is bizonyos optimizmussal ír a leszerelési konferenciáról. Az eddigi pesszimizmust bizakodás váltotta fel. A Times szerint Barthou büszke magatartását abbahagyva, enyhébb hurokat kezd

lehet ez a cél, minthogy nem is ez. A közlekedésügyi miniszter nem akar rosszat, — ellenkezőleg! Nem rajta mulik, hogy terveiből hiányzik a lényeg megfogása. A műtő készen áll, a műszerek sterilen kifőzve ragyognak, az orvosok feltették szájkendőiket, felhúzták gummikeztyűiket, a beteg ott remeg kezében az asztalon, hogy most, nemsokára kezdődik és... és diagnózis?... Az nincs. Egyébként minden rendben volna, vagy nem...?

Ha olcsó lesz az utazás, jöhet az autobuszasvasut, jöhet a villamos, jöhet a függővonal, esetleg a fogaskerekű, sőt akár maga a CFR is. Csak szállítsák le futva, uraim, az árakat! Akkor majd jobban megy a közlekedésünknek is.

pengetni. A Daily Express közli, hogy sir John Simon ma délelőtt kihallgatáson jelent meg György királynál akát tájékoztatott a genji helyzetről.

Az olasz lapok viszont továbbra is a leszerelési konferencia kudarcáról számolnak be. A Corriera della Sera élehangú cikkében kihangsúlyozza, hogy a kedvezőtlen légkört csatlóka remények keltésével igyekeznek eltussolni. A Gazetta Popolo megállapítja, hogy a fasiszta kormány minden tőle telhetőt megtett a leszerelési konferencia kedvező eredményéért. Most már azonban a többi államok után igazodva

Olaszország is bekapcsolódik a fegyverkezési versenybe,

mert csak úgy gondoskodhat a saját biztonságáról.

A leszerelési konferencia főbizottságában egyébként ma a hangulat általában kedvezőbbre fordult. Barthou rövidesen Párisba utazik, hogy Jettics szerb külügyminisztert a francia fővárosba való érkezésekor személyesen üdvözlje és vele politikai kérdésekben tanácskozásokat folytasson. Hir szerint Barthou Rómába is el látogat, ha előzőleg a Franciaország és Olaszország között jelenleg még függőben levő kérdések tisztázódnak. A leszerelési konferencia köreiből egyébként a tárgyalások engedékenyebb szellemében folynak tovább és Henderson újra erősen reménykedik a kedvező megoldásban.

A Tribuna jelentése szerint

a keleti államok lázasan fegyverkeznek.

Törökországban a katonai szolgálati időt 18 hónapra két évre emelték. Ezzel párhuzamban a helyőrségeket kibővítik, a fegyvereket modernizálják. A Japántól rendelt tíz cirkáló szintén háborus előkészületekre mutat.

Hasonló módon gyors ütemben fegyverkeznek szárazföldön és tengeren Görögország, Bulgária és Jugoszlávia is.

Itt írjuk meg, hogy a francia pénzügyminiszter javaslatot terjesztett a pénzügyi bizottság elé, amelyben felhatalmazást kér, hogy a fegyverkezések céljaira költségvetési fedezet nélkül, kincstári utalványok kiadásával is előteremthesse a szükséges összegeket. Ugy hirtelen ennek kapcsán, hogy a francia hadügyminisztérium szintén fegyverkezési költséget akar felvenni, hogy a pillanatnyilag szükséges fegyverkezést a parlament hozzájárulása nélkül is végrehajthassa.

Az osztrák-bajor határon két újabb határcsopordás történt, amelyek csak most váltak ismertté. Eszerint június 6-án Nöggert közelében német területről az osztrák járőrökre

lőttek. Az egyik osztrák katona megsebesült. A másik incidens Hennemos közelében pár nap előtt történt és itt is német területről lövöldöztek az osztrák határjárőrökre, de szerencsére sebesülés nem történt.

A horogkeresztes robbantások egyébként Ausztriában tovább folytatódnak. Tegnap Floridsdorfban a villanytelep ellen kíséreltek meg bombamerényletet és ez alkalommal a szűrőkészülék súlyosan megrongálódott. Innsbruckban véres verekedésre került a sor a horogkeresztes ifjuság és a hazafias front hívei között. A verekedésből kifolyólag többen megsérültek.

MŰVÉSZI gyermek és portré **FÉNYKÉPEK**
Nagyított képek jutányos áron 1581
NAGY GÉZA műtermében készülnek
Bul. Reg. Maria 8. fidsz.

Alkotmánymódosítás készül az uralkodó kezdeményezésére

Tatarescu miniszterelnök királyi kihallgatáson — A költségvetés végösszege: 22 milliárd 600 millió lej

Bucurestiből jelentik: Tatarescu miniszterelnök ma audiencián jelent meg az uralkodó előtt, aki aláírta a június 8-iki előléptetésekről szóló dekrétumot. Hétfőn a király a miniszterelnök kíséretében Caransebesre utazik, ahol részt vesz a Caransebes—Resita vasutvonal ünnepélyes megnyitását.

Ma véglegesen összeállították a költségvetést, amelynek végösszege 22 milliárd 600 millió lej. Az egyes reszortok költségvetése a következő: hadügy: 6 és félmilliárd, belügy: 1 milliárd 850 millió, közoktatásügy: 4 milliárd 140 millió, igazságügy: 862 millió, közmunkák: 97 millió, ipar és kereskedelem: 180 millió, földmívelésügy: 502 millió, külügy: 450 millió, egészség- és munkaügy: 900 millió, miniszterelnökség: 21 millió, hitelnnyújtási alap: 448 millió.

Slavescu pénzügyminiszter megjelent az uralkodó előtt és ismertette az új költségvetést, amely holnap kerül nyomtatásban is nyilvánosságra. A pénzügyminiszter holnap előreláthatólag Párisba utazik, ahol aláírja a külföldi hitelezőkkel létrejött egyezségeket.

Tatarescu miniszterelnök ma nyilatkozott a sajtónak a lemondott alminiszterek ügyéről. Kijelentette, hogy a költségvetés letárgyalása során az adatok felfedték a valódi helyzetet, amely hősies és komoly gazdasági lépéseket tett szükségessé. A brutális valóság nyomán felülről kellett példaadásnak jönnie és ezért a kormány egyes tagjai lemondást határoztak el, hogy ezzel példát mutassanak.

Érdekes politikai cikket ír mai számában a Curentul. A lap szerint az uralkodó kezdeményezése folytán, alkotmánymódosítás ké-

szül. A király az utóbbi sorozatos politikai audienciák során azt az óhaját nyilvánította, hogy az összes politikai pártok közreműködésével jöjjön létre az alkotmányreform, majd az erre vonatkozó felhívások Tatarescu miniszterelnöktől indultak ki, aki nyomban belátta a javaslat szükségességét. A javaslat elősorban a képviselők és szenátorok számára leszállítását célozza, ami főképpen azért szükséges, mert a jogszerinti szenátorok száma idővel meghaladja a választottakét. A tervben szerepel a közigazgatási beosztás megváltoztatása, illetve a megyék számának lecsökkentése. Előreláthatólag a reform megvalósítására ez év őszén kerül sor.

Az igazságügyminiszter ma benyújtotta az uralkodónak a június 8-iki amnesztiáról és kegyelemről szóló javaslatot, amelyet a király aláírt.

A király egyébként június 29-ikén Turnu-Severinbe utazik, majd a város közelében lévő Vanjulet mintaközséget látogatja meg.

Clopotel, ismert publicista pere Maniu ellen

Ciujról jelentik: A törvényszék ma tárgyalta Clopotel, ismert román publicista, a Patria volt felelős szerkesztőjének perét, amelyet Maniu Gyula ellen indított. Mint ismeretes, Clopotelt elbocsátották állásából, azzal az indoklással, hogy a lap vezetőségének tudta nélkül írt és jelentetett meg a nemzeti-parasztpárt ciuji hivatalos lapjában cikkeket, amelyekben a párt átszervezéséről írt. Az újságíró erre a párt akkori vezetőjét, Maniu Gyulát perelte be és 300 ezer lej kártérítést követelt. A munkabíróság elsőfokú elutasította a keresetet és ma tárgyalta az ügyet a törvényszék, amely az elsőfokú ítéletet erősítette meg.

A faun

Írta: CHARLES-HENRY HIRSCH

Sylvain Compagnon becsengette az inasát. A szürke januári nap alkonyatba mélyült. Ez az az óra, mikor az ilyen egyedülálló, elgondolkodó emberek szája kezesül, mikor a szoba csendjét kéretlenül, hivatatlanul benépesítik az emlékek és az est szürkületéből az elmúlás, a halál árnyékát látják kibontakozni.

Az inas bejött, parancs nélkül sorra leeresztette az ablakredőnyöket, felcsavarta az állólámpát és a lámpa alatti asztalkára, Sylvain kezébe tette az esti postát és az esti lapokat.

Sylvain gépiesen nyult egyik újság után. Végigfutotta a vastagbetűs címet, ennyivel megelégedett. Nem érdekelték az élet mindennap lejátszó drámájának részletei, gyilkosságok, öngyilkosságok, a politikai cirkusz, még az irodalom, művészet se. Beletemetkezett fásult közönyébe. A levelet se bontotta fel. Nem volt senki kedves embere, akitől hírt várna.

Már bánta, hogy az inast becsengette, hogy világosság terjengett körülötte, hogy a szürkület derengésében rászakadt édesen fájó emlékezők varázsától szabadult.

Mire is gondolt?... Egy zöldes patinájú, bronz faunra. A faun, egyik lábát megemelte, mintha menőben volna, izmos mellkasát kidüllesztette, balkarját magasra tartotta, mintha valaki közeledőt örömmel üdvözlőne. Jobb kezében Bacchushoz méltó hatalmas szőlőfürtöt fogott. Egyenesen tartott fején, a göndör haj közül elől, a homlokán, kivilágított a két kis szarv. Allatiaságát csak hegyes fülei és kecskéhez hasonló,

hosszuszőrű farka jelezte. A faun egy márványperemű mozaik vízmedence közepén állt. Pompejiben.

Sylvain úgy emlékezett erre a faunra, mintha tegnap látta volna. És önmagára is. Pedig milyen régen volt... Láta magát turista ruhában, kékegyes nyersselyem apacsingben és maga mellett a karjába akaszodva Marceline-t. A nagyon szép, nagyon fiatal, szerelemre és tudásra éhes, szőke Marceline-t. Folyton kérdezett, mindent tudni akart és úgy simult hozzá, mint egy szerelmes macska.

Marceline mindenáron el akarta vinni a bronz faunt. Majd meghalt a vágytól, hogy ezt a faunt a magáénak nevezhesse. Pompeji bejáratánál árulták a faun bronzutárait, de Marceline csak az eredetét akarta. És nagyon kétségbeesett, hogy nem kaphatta meg. Utolsó pillanatban aztán az a bolond ötlete támadt, hogy töltsék az éjszakát Pompejiben, a halott városban.

— Ezt még a király maga se tehetné! — értelt fölényesen a vezető.

Visszamenet a kocsiban Marceline egyre Pompejire siratta, a nagy némaságot és mindenekfelett a faunt... a zöldpatinás bronzfaunt. És a holdvilágot. Elképzelte, milyen lehet éjjel, holdvilágnál ez a halott város... éjjelkor, mikor a halottak kikelnek sirjaikból. Csodát várt ebben a holdfényes éjjeli órában. Ki tudja... talán egész Pompeji feléledt volna lávasirjából...

Ugyan mivé lett a szőke, álmodozó, édeshangú és édesbeszédű Marceline?... Sylvain azóta se igen gondolt rá, mióta még ott Olaszországban szakították. Az imént, a szürkületben hirtelen emlékezett rá... nem is rá, hanem a zöld faunra és

csak utóbb, ennek kapcsán Marceline-re. A zöld faun mintha gunyosan vigyorgott volna, homlokát összehúzva, göndör hajából kikandikáló szarvait mozgatta, kifeszített mellkasán, erős karján megmozdult az izmok, csufolkodva a nyelvét öltötte és mintha ezt mondta volna:

— Élek... látod... és éltem akkor is... a szőke nimfa melletted engem akart... Tudod-e miért?... Mert én akartam őt.

A gunyos vigyorgás, a göndör hajból kilátszó két kis szarv, az egész zöld faun beleolvadt a szürkületbe, eltűnt... Sylvain tovább sodorta az emlékezős. Sorrentóból másnap Capriba mentek. Marceline bolond volt az örömtől. Csókokat dobált az égnek, a tengernek, a hegyek felől fujdogáló szellőnek. A szürke csacsit, amelynek hátán felügetett a hegyre, összecsókolta. Mindent látni, tudni akart. Sylvainnek el kellett magyaráznia az egész római történelmet. Körülcsónakáltak a szigetet, be a kék barlangba. Egy pompásnövésű, villogó-feketeszemű fiú a vízbe bukott. Olajbarna teste a kék vízben ezüstszínűnek látszott. Marceline ragyogó szemmel nézte, a nevet akarta tudni. Giulio!... ennek a festő ecsetjére érdemes husz éves Giulionak köszönhetette Sylvain, hogy Marceline nem tudott megválni Olaszországtól.

Most már nem haragudott rá, amiért egyedül hagyta visszatérni Párisba. Giuliot bizonyára néhány pókhasu, tömötterszenyű német és rostbeafvörös-arcú angol követte. Ezóta Giulio is meghízott és most már a fia bukik az azurkék vízbe a szép idegen signorák szórakoztatására.

És Marceline?... ugyan mi sors érte?... A zöldpatinás bronz faun most is ott áll márványtalapzatán Pompejiben. Micsoda nagyszerű hely az emberiség megfigyelésére!

LELEPLEZTÉK

a monopol besugási rendszerét az aradi törvényszék előtt, amelyre százezreket fizetett rá az állam

Akik kereseti forrást csináltak a denúciálásból — Rejtélyesen eltűnt és megkerült akta — Hogyan történtek a besugások — Izgalmas tárgyalás az aradi bíróság előtt

Az évekkel ezelőtt egymásután „leleplezett” nagyarányú cigarettacsempészési-ügyekre jellemző bűnügyet tárgyalt ma az aradi törvényszék Popescu-Grecu-tanácsa. A tárgyalás során elhangzottakból megállapítható volt, hogy néhány ember miként csinált kereseti forrást a denúciálásból és a csempészek inscenálásából hogyan jutottak százezrekhez a monopolhivatal kárára. Furesa vallomások hangzottak el ma a törvényszék előtt és a bíróságnak feladata kideríteni, hogyan is manipuláltak a csempészek „leleplezői”.

Egy feljelentés indította el az egész bűnügyet: Nedomaschi Dragomir timisoarai lakos, a monopolhivatal „informátora” jelentette fel Padureanu Arion, Cojocaru Ion, Berea Miklós és Marinescu monopolhivatali tisztviselőket, azon a címen, hogy a cigarettacsempészek feljelentéséből neki járó jutalmakat jogtalanul felvették és ilymódon súlyosan megkárosították. Nedomaschi kijelentette, hogy a nyugták alá az ő nevét hamisították és ilymódon vették fel a jutalmakat. A bűnügyi vizsgálat megindult és ezeknek során

lerántották a leplet, olyan évek óta folyó, manipulációkról, amelyekkel százezrekkel károsították meg a monopolhivatalt.

A vizsgálat adatai szerint Nedomaschi társai segítségével csempészeket inscenált, így varlaki megjelent egy aradi kereskedőnél, akinek 400 magyar cigarettát adott el és néhány perc múlva már a monopolhivatalnokok tartották házkutatást és természetesen megtalálták a cigarettákat. Más helyen megkértek valakit, engedje meg, hogy néhány percre csomagot hagyjon az illető lakásában. Néhány perc múlva már házkutatást tartottak a monopolisztviselők, akik a csomagban dohányt vagy cigarettát találtak. Hiába védekezett az illető azzal, hogy nem tudta, mi van a csomagban és szivességből engedte meg, hogy pár percre lakásában elhelyezzék a „csempészési jegyzőkönyvet” felvették. S a feljelentő, valamint a leleplezést eszközöző tisztviselők megkapták a jutalmat, később pedig — legtöbb esetben a bíróságok megsemmisítették a bírságot.

Jogtalanul felvett jutalékok

A vizsgálat során a monopolvezérigazgatóság bejelentette, hogy 707 ezer lejes kártérítési igénnyel lép fel a vádlottak ellen, akik ennyi pénzt vettek fel előre jutalom címen a leleplezett csempészek után és a monopolvezérigazgatóság tulnyomó részben semmiféle bírságot nem inkasszálható. A bucaresti-i vezérigazgatóság be is terjesztette a kérdéses jegyzőkönyveket, azonkívül tablót küldött el azokról az ügyekről, amelyeket a vádlottak vezettek s amelyekben felvették a jutalmat. A tabló körül érdekes bonyodalmak is keletkeztek, amennyiben a monopolvezérigazgatóság olyan információt kapott, amely szerint

az aradi törvényszéknél levő aktáktól rejtélyes módon eltűnt a tabló.

Amit a diákok nem olvashatnak

A közoktatásügyi miniszter rendelete. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi miniszterium ma rendeletet adott ki, amelyben felsorolta azokat az írókat, akiknek műveit a középiskolai diákság nem olvashatja. Érdekes, hogy az írók között ismert fővárosi publicisták is szerepelnek. A tiltott írók a következők:

Gib Mihaescu, Cocea, Cesar Petrescu, Ionel Teodoreanu, Minulescu és Argezi. Ezenkívül tilos a diákoknak bármilyen füzetes regényt olvasnia.

Emiatt feljelentést tett az igazságügyminiszteriumnál, amely kérdést intézett az aradi törvényszékhez a tablókra vonatkozólag. Megindult a vizsgálat és kiderült, hogy a szóbanforgó összeállítás nem tünt el az aktacsomagból, miután az megvan. A vizsgálat befejezésekor fordulást történt az ügyben, amennyiben a feljelentőből — vádlott lett. Nedomaschi ellen azt a vádat emelték, hogy résztvett ezekben a manipulációkban, amelyekkel megkárosították az államot.

Ma tárgyalta az ügyet az aradi törvényszék Popescu-Grecu-tanácsa. A tárgyaláson Gitta Agoston helyettes főügyész képviselte a vádat, a monopolvezérigazgatóságot Dorina Macelaru bucaresti-i ügyvédnökök képviselték, a védelmet pedig Pausesi Miklós és dr. Sirbu György ügyvédek látták el. Pausesi Miklós a tárgyalás kezdetén kérte a bíróságot, hogy a kiadott vádirat egyik pontját ne tárgyalja le, miután az ilfovi törvényszék már döntött ebben a kérdésben. Nedomaschi ugyanis Bucurestiben is feljelentette a tisztviselőket és a vizsgálatot lefolytatták, egyes vádpontokban pedig a tisztviselők ártatlanságát állapították meg. A törvényszék helyt adott a kérésnek, majd sor került a vádlottak kihallgatására.

Nedomaschi ártatlanságát hangoztatta, kijelentette, hogy ő volt az, aki a szabálytalanságokat leleplezte és igazságot kér a bíróságtól. Elmondotta, hogy 1926. októberében Berea és Padureanu monopolisztviselőkkel sétált, amikor Simon János ismert csempészrel találkozott. Simon csomagot vitt hóna alatt és Nedomaschi kijelentette, hogy a csomagban bizonyosan csempészárú lesz. Nyomban megállították Simont, felszakították a csomagot burkoló papírt és egy magyar Memphis-cigarettás dobozt láttak. Vallatásra fogták Simont, aki beismerte, hogy 1600 cigarettája volt,

ebből 400-at egy ismert aradi kereskedőnek adott el.

A vallomás nyomán felkeresték a kereskedőt, akinél meg is találták a cigarettát és erről jegyzőkönyvet vettek fel. Simon felajánlotta, hogy elviszi őket mindazokhoz, akiknek Ara-

Ujabb leleplezések a Skoda-botrányban

Miért nem szállított olcsóbban a Skoda-gyár

Bucurestiből jelentik: A Skoda-ügyet felülvizsgáló parlamenti bizottság ma Silviu Rappaport ügyvédet hallgatta ki. Az ügyvéd elmondotta, hogy jó viszonyban volt a csehszlovák követséggel és felajánlotta Stefanescu-Amza tábornoknak, hogy interveniál a Skoda-szerződés ügyében és elintézi, hogy a Skoda-művek alacsonyabb árakat állapítsanak meg. Nyolcszor, vagy tizszer járt a hadügyminisztériumban, ahol az ügy aktáit tanulmányozta Partenie tábornokkal egyetemben, majd Stefanescu-Amza tábornok később közölte vele, hogy lemond intervenciójáról. Tovább is próbált megbízatást szerezni ebben az irányban, de nem sikerült.

Az ügyvéd ezután a Saligny-ügyre tért rá és kijelentette, hogy Saligny odahívatta halálos ágyához és elmondotta, hogy 1 millió 800 ezer lejt kaptak Popescu ezredessel, hogy a Skodaék elleni sajtókampányt szereljék le. Ekkor megértette, miért nem kapott ő megbízatást az ügyben. Elmondotta a történeteket

néhány nap múlva Stefanescu-Amzának, aki ezt válaszolta:

— Mit várhat ilyen emberektől?

Zeletzkyvel is beszélt, aki először beismerete, hogy Saligny és Popescu zsarolták, később azonban letagadták ezt.

Az ilfovi ügyvédi kamara egyébként ma átiratot küldött a vizsgálóbizottsághoz, kérve, tegyét át a Zeletzky vallomásról felvett jegyzőkönyvet, hogy Rappaport ellen fegyelmi vizsgálatot indíthasson.

CORSO-mozgó mai műsora!

Ma, pénteken és holnap, szombaton az előadások kezdete 3, 5, 7^{1/2}, és 9^{1/2} órakor

RODA-RODA

remek zenés katonai vígjáték

Csákó és kalap!

IVAN PETROVICH — RODA-RODA.

Asszonyom!

Nemcsak ruhában és kalapban, hanem a

kölnivizben is van divat.

Ezért használjon

Molnár-Moser
kölnivizet 410

don és Timisoarán cigarettát szokott szállítani és át is utaztak Timisoarára, ahol Simont egy napon át egy szállodai szobában tartották. Kijelentette, hogy

a vádlott tisztviselők felvették a jutalmakat az ő nevében és összejátszottak bucaresti-i feletteseikkel.

Berea ártatlannak mondotta magát és kijelentette, hogy nem volt tudomása arról, hogy Nedomaschi inszenálta ezeket a csempészési ügyeket, teljesen a törvény követelményeinek megfelelően járt el. Azzal vádolta Nedomaschit, hogy meg akarta zsarolni és többszáz ezer lejt követelt tőle. Mielőtt a további kihallgatásokra sor került volna, vita keletkezett az ügyvédek között. Popescu elnök közölte, hogy a felvett kihágási jegyzőkönyvek eredeti példányaira is szükség mutatkozik, ezenkívül a bíróságnak tudnia kell azt is, hogy az egyes ügyekben milyen döntést hozott a monopolvezérigazgatóság, valamint a bíróság.

Nedomaschi: Akkor házkutatást kell tartani a vezérigazgatóság jogügyi osztályánál, mert nem adják ki önként a jegyzőkönyveket. Az ottaniak is benne voltak az ügyben és tíz százalékot kaptak a vádlottaktól. Le fogom leleplezni az egészet, én is kártérítést követelek.

A vádlottnak védekezni kell

Elnök: Egyelőre Ön csak vádlott, akinek védekezni kell.

A tárgyalás további folyamán megállapítást nyert, hogy a kihágási jegyzőkönyvet legtöbb esetben a megbírságoltak írták alá.

Macelaru ügyvédnökök: Éppen ez volt a baj. De a jutalmat mégis felvették a vádlottak a CAM-tól. Semmitsem inkasszált a bírságokból.

Nedomaschi bejelenti, hogy 432 ezer lejt követel a maga részére kártérítésként, miután annyi járt neki feljelentőként az egyes ügyekből. Hosszu vita után a törvényszék szeptember 17-ikére halasztotta a tárgyalást és elrendelte, hogy az eredeti jegyzőkönyveket, az ügyekre vonatkozó összes aktákat és a bírósági végzéseket kéri az aradi bíróság a bucaresti-i monopolvezérigazgatóságtól.

Vulpeanu, a kéjgyilkos, dr. Barabás, a bombamerénylő, a feketeautós banditák készítményeit kiállítják Aradon

Az aradi feyház primadonnái és kapitalistái — Reinitz Jakab titkát elégette az aiudi rabbi — Fegyencársai üldözik a kéjgyilkos tánctanárt — Aki a börtönből tartja el családját

Pénteken nem mindennapi kiállítás nyílik meg Aradon. A főtéren, a Minorita-templommal szemben rendezik kiállítását az aiudi híres feyház-intézet, amelynek rabjai érdekes, művészi tárgyakat készítenek eladásra. A kiállítás megrendezésére Aradra érkezett Szabó Lajos, a feyház bazárosztályának oktatója és vezetője, aki *nyolc, zsufolásig téli láda árut hozott, mind a hírheft aiudi feyház — gyilkosok, banditák — kezemunkája.* Szabó Lajos fényképeket is hozott magával, amelyeket a feyház egyes műhelyeiben készítettek s amelyek a feyházakat ábrázolják, munka közben. Az oktató érdekes részleteket mesélt el az ország legnagyobb feyházának életéről és — primadonnáiról.

A feyház sztárja néhány hónappal ezelőttig a tömeggyilkosságért elítélt Reinitz Jakab volt, aki — mint ismeretes — műtéten esett keresztül és meghalt. Reinitz Jakab mintaszerűen viselkedett Aiidon és az utolsó percig tagadta, hogy bünt követett volna el.

— *Ártatlanul vagyok itt —* mondotta — *és bünt követek el azok, akik élve eltemettek.* Mindössze két hónapig dolgozott Reinitz a feyház textilgyárában, de nem bírta a munkát. Kórházba került és ott tengődte át az éveket. Az aiudi zsidóság egyrésze állandóan támogatja, csomagokat küldöttek neki, élelmiszereit látták el és amikor híre terjedt a városban, hogy Reinitz Jakabot meg kell operálni, hamarosan ezer lejt adtak össze számára és utiköltségül küldötték el neki. Mielőtt elutazott, magához hívatta az aiudi rabbit.

„Tudom, hogy élve nem kerülök vissza“

— Nyolc év alatt, amit itt töltöttem el, részletesen megírtam élettörténetemet. Ezt a munkámat nem akarom senkinek kezére bízni — mondotta neki. — *Most elutazom és nem tudom, élve kerülök-e vissza. Magának adom át az emlékiratokat, de esküdjön meg a Mindenható Istenre, hogy ha visszajövök, megkapom*

Elejtette az ügyész a vádat

Peter Julian volt kormányzó ellen a temesmegyei jegyzőperben

Oradeáról jelentik: Négy év előtt a Jegyzői állások betöltése körül új rendszer lépett életbe. A jegyzőket többé nem választották, hanem kinevezték. Ugyanekkor egy csomó jegyzőt át is helyeztek. A jegyzői karban nagy törtetés indult meg, részben azzal a céllal, hogy eddigi helyeiket megtarthassák, részben pedig, hogy jobb helyekre kapjanak kinevezést, illetve áthelyezést. Akkoriban pattant ki az a vád, hogy Timismegyében a jegyzői állásokkal valóságos üzérkedés folyik. Jegyzői állásokat adnak-vesznek és aki többet fizet, jobb álláshoz juthat. Peter Julian volt akkor a bánági közigazgatási vezérfelügyelő és az alatta szolgáló tisztviselők közül vádoltak meg többeket azzal, hogy jegyzői kinevezésekért pénzeket fogadtak el.

Peter Julian volt tartományi igazgató, közigazgatási vezérfelügyelőre is kiterjesztette, akit megvesztegetéssel vádolt.

A timisoarei törvényszék azonban nem hozott ítéletet ebben az ügyben, mert a vádoltak elfogultsági kifogást emeltek. A per így került aztán az oradeai törvényszék elé, amely most kezdte meg a tárgyalást. A vádoltak valamennyien tagadták a terhükre rótt cselekményt.

Jeremia Miklós dr. ügyész emelkedett ezután szólásra és kijelentette, hogy

Peter Julian ellen bizonyítékok nincsenek és ezért ellene a vádat elejti.

őket és ha meghalnék, elégeti az irásokat, anélkül, hogy elolvassná őket.

A rabbi megesküdtött. S a hatalmas iraspaksamétát mindjárt mavával is vitte. *Aznap, amikor Aiudra megérkezett a hír, hogy Reinitz Jakab meghalt, a rabbi elégette az irásokat.* Reinitz Jakab magával vitte titkát a sirba, ma sem tudni, tényleg bűnös volt-e, vagy pedig a szerencsétlen körülmények áldozata. Emlékiratai talán megfellebbezhetőek volna a titkot, talán világhírességet deríthettek volna a rejtélyre. Ezek az irások semmivé váltak... S velük sirba szállt Reinitz tragédiájának kulcsa is...

Ma más primadonnái vannak a feyházban. *Vulpeanu tánctanár, akit a feyház összes lakói gyűlölnék s aki komoran, magábavonulva éli le napjait.* A gyilkos tánctanár beletörődött már abba, hogy tizenöt esztendőig a feyház szürke falainak lakója lesz. Az asztalosműhelyben dolgozik, most tanulja a szakmát. Polytón csufolják különös hajlamai miatt s ez az oka annak, hogy Vulpeanu egy rabtársával sem beszél.

Barabás dr., az Avéd-féle bombaper elítélteje, akire szintén tizenöt esztendőt bűnhődést mért a bíróság, is itt éli le napjait. *A kórháziródban dolgozik és ma már belenyugodott sorsába.* Amikor a feyházba került, hangosan sirt napokon át és állandóan azt kiáltotta:

— *A saját fajom, a híres székely-faj tett tönkre.*

Ő is ártatlanságát hangoztatta. Családjának sikerült megnyugtatóra és most már csak néha-néha emlégeti rettenetes sorsát.

A feketeautós banditák régi ismerősei az aiudi feyházban. *Somogyi, a bandavezér a textilgyárban dolgozik és most készül kiadni emlékiratait.* Amikor elkészült a kétségtelenül érdekes bűnügyi regénnyel, felesége Budapestről leutazott Aiudra és elkérte az emlékiratokat. Somogyi nem volt hajlandó átadni, ellenben egy ottani nyomdát bizott meg azzal, hogy a könyvet elkészítse. A kézirat jelenleg a feyház igazgatósága iródjában fekszik, ahol megcenzurázzák az emlékiratokat, amelyek csak azután kerülhetnek a nyomdába. A büntények és rablások egész sorozata fűződik a háromtagú autós-banda nevéhez és azt mondják, hogy a vezér készülő könyvében a hosszú bűnlajstrom eddig ismeretlen eseményei pattannak napvilágra. A másik autós bandita *Thurzay*, aki két évvel ezelőtt került ki a feyházból s most újból visszavitték, mert időközben a büntények egész sorozatát követte el. Jelenleg tiz éve van még. A harmadikat, *Gáspárt*, nemrégiben fogták el, miután megszökött a turdai börtönből.

Aki a feyházban meggazdagodik

Nagy Sándor egy családostól székely ember, aki Bucurestiben leszúrta egyik barátját hamis kártyázás miatt. Tizenöt évet kapott. Az asztalosműhelyben dolgozik és érdekes körülmény, hogy az igazgatóság külön engedélyével, a feyházból támogatja anyagilag feleségét. Négyezer évenként küld neki nagyobb csomagot, amely feyházbeli készítményeit tartalmazza. Az érdekes művészi munkákat az asszony eladogatja és ebből tartja fenn magát és gyermekeit. Nagy Sándornak kü-

lőnben 40 ezer lejt megtakarított pénze fekszik a feyház pénztárában. Nyolc év alatt kereste. Az aiudi intézet leggazdagabb rabja azonban egy Radu György nevű cigány lakatos, akit „a feyház kapitalistájának” neveznek. Hatvanezer lejt megtakarított pénze van, ezenkívül egész külön műhelye, amelyben a gyerekjátékok, sakkok és botok tömegét készíti. Az ő készítményei fogynak a legjobban... s valóságos áruraktárt tett félre, arra az esetre, ha kiszabadul. Tizenkét esztendőt töltött a szomorú falak között és jövőre szabadul — jómodu emberként.

Abban a furcsa, külön kis világban, a szürke feyházfalak között, összesen 675 feyház él napjait, szürke egyhangúságban. Százkét ör vigyáz rájuk és e modernül berendezett intézetnek textilgyára, lakatos, asztalos, kovács, bazár és kosárfonó műhelye van, nyultenyészettel rendelkezik és most létesítenek halastavat is. A furcsa kis világban, a bűnhődők városában, ahol a legnagyobb tisztelet rabtársai részéről azt illeti meg, akinek bűnlajstroma leghosszabb, valahogyan szintén kialakult a társadalmi rétegződés. A komor falak mögött, éppen úgy, mint künn, a szabademberek életében, a feyház kapitalistája lesz a szorgalmas, tőkét gyűjt az előrelátó és kevésbé szerencsés társai éppen úgy irigykednek rá, mint a szabadok világában. Az ember — a feyházfalak mögött sem tagadja meg magát...

Marosi Rudolf.

Váratlan akadályok

merültek fel az aradi új görögkeleti katedrális megépítésének tervei előtt

Ez év tavaszán az aradi görög keleti egyházi körök kezdeményezésére, valamint a közigazgatási hatóságok támogatása mellett társadalmi akció indult annak érdekében, hogy Aradváros többségi lakossága egy új, nagyszabású görög keleti katedrális építtessen az egykori Csanádi-palota előtti üres térségen.

Amint ismeretes az Aradi Közlöny olvasói előtt, az egyházi és közigazgatási, sőt a politikai körökben is pártfogásra talált a felvetett eszme. A felmerülő anyagi kiadások fedezésére a mozgalom irányítói egyfelől társadalmi gyűjtőakciót kívántak megindítani, másfelől pedig az aradi román kulturális és egyházi társaságok jövedelmének egy részét állították volna az építkezés szolgálatába. A kiindulási pontja a társadalmi gyűjtőakciónak az a felszólítás lett volna, amelyet az aradi kezdeményezők a bucuresti-i parlament tagjaihoz kívántak intézni,

felkérve a képviselőket és a szenátorokat arra, hogy egyetlen egy napi díjajukat ajánlják fel az aradi új görög keleti katedrális céljaira.

A napokban azonban új hiradás érkezett Aradra a katedrális-építés anyagi propagandájának kedvezőtlen fordulatáról. A hiradás szerint a parlament vezetőkörében elvben szimpátiára talált a tervezett aradi akció, de annak

gyakorlati megvalósításában olyan precedenst látnak egyes politikai körök, amely anyagilag könnyen megnehezítheti az egész törvényhozói testület munkáját.

Ennek az elvnek elgondolása szerint ugyanis számos olyan nagyszabású akció igényelheti még a parlament tagjainak anyagi támogatását, mint az aradi és ezeknek az akcióknak vezetői könnyen arra a gondolatra juthatnak, hogy kövessék, illetve egyszerűen csak lemásolják az aradiak eljárásának példáját. Ebben az esetben pedig, amint valószínű, *előbb-utóbb a törvényhozási munka minden egyes napjára juthat egy-egy akció, amely joggal igényt tarthat a szenátorok és képviselők egy napi nagylelkűségére.* Ennek az elgondolásnak alapján pedig előbb-utóbb a parlament tagjai nagy része kénytelen lenne maga is külön keresetforrás után nézni, hogy fedezhesse hiányzó napidíjait. Ki járna akkor a képviselőházba, vagy a szánátusba?

Vața de Jos (Alváca) kenes és szénsavas

hőgyógyfürdő

Csusz, rheuma, köszvény, ischias, lobbosodás és különféle női bajoknál székélszűzős gyógyhatás

Erdély legolcsóbb gyógytelepe

Orvosi ellenőrzés.

Kitűnő kenyha. Allandó zene. Pormentes hegyi levegő. 2172

Teljes napi penzió Lei 100-tól.

Prospektussal készséggel szolgál az IGAZGATÓSÁG.

50%-os vasúti kedvezmény!

Tizenkét millió lejt hoz vissza Aradra rövidesen Aradváros képviselője

Biztató fordulat a város Budapesten létében lévő értékpapirjainak értékesítése érdekében -- Ursu János dr. interimárbizottsági elnök új akciója
Kompenzációs alapon likvidálják a régi követelést

Nagyjelentőségű pénzügyi művelet tervei foglalkoztatják Aradváros vezetőköreit, amelyeknek kimenetele elé megérdemelt érdeklődéssel tekintenek mindenfelé. Még 1919-ben történt ugyanis, hogy Aradváros akkori vezetősége, a tényleges impériumváltozás előtt

a városi pénztárban levő értékpapir-stokkot, tekintettel az akkori közbiztonsági viszonyokra, az egyik nagy budapesti pénzügyintézet safejében helyezte lététbe, hogy a mintegy huszonnégy millió aranykoronát reprezentáló értékpapir-mennyiséget biztontságba helyezze.

Az értékpapírok nagyrésze a városi árvaszék tulajdonát képezte s így hiányuk az imperiumváltozást követő idők ekején már érezhetővé vált. Az értékpapírok értékesítése és hazaszállítása érdekében az egymást követő városvezetőségek mindenkor tettek lépéseket, így a Robu-, a Lutai-, a Radu-érában is, de meglehetősen eredménytelenül, mivel mire a megkezdett tárgyalásokat befejezhatték volna, kormányváltozás jött közbe s így a városvezetőség jogutódjainak mindent előlőről, újra kellett kezdeni.

A városi árvaszék képviselőjében a közgyűmi hivatal vetette fel újlag a régi akciók felújításának tervét, hogy a város

tizenhat évi kényszerű távollét után kísérje meg újlag a nagyszámú értékpapírok hazahozatalát.

A békeszerződések rendelkezései értelmében ugyanis a huszonnégy millió aranykoronaértékű reprezentáló értékpapírok a város tulajdonát képezik. A városvezetőség álláspontja szerint az értékpapírok átszámításánál a korona-beváltás 2:1 arányát kell ebben az esetben alkalmazni s így

több mint tizenkét millió lejt értékű egyezséget kíván létrehozni a város a budapesti nagybankkal.

A város szempontjából ugyanis sokkal kellemebb volna, ha a pénzügyintézet maga váltaná meg a nála létben helyezett értékpapírokat s

Leszállította a kenyérárakat az aradi pékszindikátus

Az aradi pékszindikátus ma délután ülést tartott és azon elhatározta a kenyérárak leszállítását. Az „Aradi Közlöny” beszámolt arról, hogy Vulpe Constantin aradi főügyész érintkezésbe lépett a pékszindikátus vezetőivel, akikkel közölte, hogy a jelenlegi árak nem felelnek meg a reális helyzetnek és ezért feltétlenül szükséges az árak mielőbbi leszállítása. A szindikátus ma délutáni ülésén a pékek az árleszállítás mellett foglaltak állást és a következő új árakat állapították meg:

A nullás lisztből készült fehér kenyér ára, amely eddig 9 lej volt, a jövőben 8 lej 50 banit lesz kilogrammonként.

A főzölisztből készült kenyér árát 8 lejről 7 lej 50 banira,

a rozskenyér árát 8 lejről 7 lej 50 banira, az 5-ös számú barna kenyér árát 7 lej 50 baniról 6 lej 50 banira,

a 6-is számú barna kenyér árát 7 lejről 6 lejre szállították le a pékek kilogrammonként.

A pékek a határozat meghozatala előtt hangsúlyozták, hogy a méltányosság álláspontjára helyezkedtek és — bár nem találják meg tejjel mértékben számításukat — az árleszállítást a város közönségének érdekében végrehajlják. Az új árak már pénteken életbelépnek.

ha a pénzügyminisztérium megadja a mai devizaviszonyok között nélkülözhetetlen, speciális jellegű hozzájárulását, úgy ezt az összeget visszahoznák az országba.

Mindez persze csak egyoldalu tervezettség, mert a magyarországi pénzügyintézet jogi álláspontja más. Értesüléseink szerint mindazonáltal a városvezetőség felkérte Ursu János dr. interimár-bizottsági elnököt, hogy egy későbbi időpontra tervezett budapesti hivatalos útja alkalmából a városi értékpapírok ügyében is eljárjon és vegye fel ismét a régi tárgyalásoknak oly sokszor elejtett fonálát. Nincs kizárva ugyanis az a lehetőség, hogy a város esetleg nem hozza vissza az országba a tárgyalások kedvező fordulata esetében a tizenkét millió lejt, hanem

kompenzációs alapon autbuszkocsikat vásárol a rendelkezésére bocsájtott összegből.

Ezt a megoldást a magyarországi körök is szívesebben vennék, mert így a szép summa a magyarországi iparvállalatok kasszájába jutna végeredményképpen, viszont a város is megtakaríthatja az autbuszok vásárlására költségvetésileg előirányzott alapjait. Ha sikerül kompenzációs alapon megkötni a biztató megegyezést, úgy egy tizenhat éves tárgyalás jut végre

Kegyetlen bosszu a feleség leánykori barátján

„Megtoroltam a német fajon esett sérelmet”

— Érdekes felmentőítélet egy gyilkossági perben —

Berlinből jelentik: Példátlanul furcsa bűnyűben hozott felmentő ítéletet a chemnitzi törvényszék. A vádlott Georg Ernst Schirmer lipcsei kereskedő volt, aki két évvel ezelőtt Linz közelében, osztrák területen feleségével és két barátjával együtt meggyilkolt egy Dimitrov nevű bolgárt. A bolgár holttestét borzalmasan megsonkított állapotban találták meg. Hamarosan kézrekerült Lipcsében a gyilkos, aki bevallotta tettét.

Georg Ernst Schirmer, aki horogkeresztes jelvényvel jelent meg a tárgyalóteremben, rendkívül öntudatosan védekezett.

— Két évvel ezelőtt feleségem megvallotta nekem, hogy 20 évvel ezelőtt, lánykorában viszonya volt Lipcsében egy Dimitrov nevű bolgár diákkal. Végtelenül elkésértett ez a leplezés.

— Nemesak az bosszantott, hogy feleségem ilyet tett, hanem elsősorban az a tény, hogy egy alacsonyabb rendű emberajta képviselőjével, egy délvidéki „untermensch“-el követett el bűnt és fertőzte meg a német tiszta fajt. Elvihetetlen volt számomra a gondolat, hogy feleségemet még lánykorában meggyalázta egy ilyen alacsonyrendű ember. Feleségem maga is töredelmes megbánást mutatott, mert azóta már ő is árja-szellemben gondolkodik. Elhatároztam, hogy

megtorlom a német fajon esett sérelmet, tudakozó-iroda útján kinyomoztattam Dimitrov címét. Kiderült, hogy Szófiában él, ahol az állami export-intézet tisztviselője. Alnéven levelet írtam és *remek állást ígértem neki Németországban.* Azt írtam neki, hogy Bécsben találkozunk, ahol majd megbeszéljük a továbbiakat. Az „untermensch” horogra is akadt és eljött Bécsbe. Ekkor feleségemmel és két barátommal együtt autóba ültünk vele. Feleségemet már nem ismerte meg. Linz felé mentünk. Estefelé egy elhagyatott helyen autódefektet színeltem. Amikor az „Untermensch” kiszállt a kocsiból, rávetettük magunkat, *fejére dobtunk egy*

pokrócot, azután én *vasrudal kezdtem verni a fejét.* Amikor már csak nehezen védekezett, a fülébe kiabáltam, hogy *ki vagyok és miért büntetem meg.* Jól megmondottam a véleményemet a német nők meggyalázójának. Amikor már félig szétvertem a fejét,

megkegyelmeztem neki és beelöttem.

Ezután kövekkel együtt pokrócba csavartuk a tetemét és bedobtuk a vízbe. *Nem tartom gyilkosságnak, amit tettem.* Egyszerűen

megtoroltam a német fajon esett sérelmet,

hazafias indokokból cselekedtem

A védő kérésére az elnök felolvasta azokat a hazafias verseket, amelyeket Schirmer néhány évvel ezelőtt külföldi tartózkodása alatt írt. A védő végül arra kérte a bíróságot, hogy az 1933. március 31-iki törvény értelmében, mely büntethetlenséget biztosít a hazafias felbuzdulásban elkövetett cselekmények számára, mentse fel a vádlottat.

A bíróság fel is mentette a németek előtt nem tulságosan szimpatikus hangzó nevű Dimitrov gyilkosát és megállapította, hogy a cselekmény hazafias szándékból történt.

CENTRAL: PREMIER!

3, 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor

LILIAN HARVEY

remek filmoperettje

A SZERELEM ISKOLÁJA!

D. u. 3 órákor mérsékelt helyárak.

SELECT: 3, 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor

Közkívánatra meghosszabbítva!

A dezertőr!

Marokkói történet az illegális életéről. Pószerepekben: Victor Jory és Loretta Young. D. u. 8 órákor mérsékelt helyárak.

Jön: Claudette Colbert, Gary Cooper Az ő asszonya! Az ő asszonya! filmje.

az új, 10 tablettát tartalmazó lapos fémcsomagolású PYRAMIDON dobozka. Ez a szép kivitelű dobozka a lehetőségek egész tárházát foglalja magába...

Féjfájásnál és rosszulhótnál egyszerűen

a Bayer kereszttel

Pyramidon

toll szednie, ez segít.

MEGNYILT az Aiud-i Főfegyintézet 5 napos fa- csont- és alabástrom-tárgyak kiállítása
Bulev. Regina Maria 19. szám alatt. 2367 **Szenzációs olcsó árak.**

SPORT KÖZLÖNY

Mit kell még tudni az átigazolásokkal kapcsolatosan az intézőknek és játékosoknak

Tegnap lapunkban közöltük az átigazolási szabályzatok egy részének magyar fordítását, ma folytatólagosan adjuk a további szabályokat, amelyek az átigazolásnál szerepet játszanak.

Art. 15. Az igazolási kérvények és szerződések nem támadhatók meg azon a címen, hogy a játékos bianco írta alá, hanem csupán az az egyetlen megtámadási ok, ha a játékos nevét hamisították. A szövetségnél láttamoztatott szerződés hiányán, az elhagyott egyesület nem támaszthat nagyobb igényeket, mint évi 24.000 lej.

Art. 15. bis. Az átigazolási bizottság határozhat a következők felett:

a) A játékos kérelme alapján elrendelheti az átigazolást.

b) Az egyesület visszautasítása alapján visszautasíthatja az átigazolási kérelmet.

c) elrendelheti az átigazolást az elhagyott egyesület által kért anyagi kártérítés elrendelése mellett. Az átigazolási bizottság határozatai ellen a Biroul Federalhoz lehet 8 napon belül fellebbezni.

Art. 16. Az elhagyott egyesületek írott akták hiányában nem követelhetnek többet a játékostól, mint egy évi tagsági díjat, valamint a játékosnak átadott sportfelszerelést.

Az egyesület tagsági díjának összegét minden év szeptemberében kell a disztrikttel közölni, ennek hiányában maximum évi 240 lej számítható.

Art. 17. Azon játékosoknak, akik augusztus 5-ig nem tették jelentést a szövetségi titkárságnak, a szövetség nem tesz egyetlen lépést az érdekében és azok csak barátságos uton szerezhetik meg kiadatásukat, amelyet augusztus 31-ig be kell mutatniok, ellenkező esetben maradnak az Art. 10. első bekezdésében feltüntetett büntetés terhe mellett, régi egyesületükben.

Art. 21. Azon játékosok nevei, akiknek igazolási kérvényeiken nincs pontosan minden adat kijelölve, vagy nem történt minden előírászerűen, azoknak kérvényeit visszaküldik az egyesületekhez és miután a hiányzó pótolattak, új borderóval, két példányban újra benyújtandók a titkárságnál.

Art. 33. bis. Azon játékosok, akik hétkés (direkt), uton szerezték meg régi egyesületük-től a kiadást és azon játékosok, akik az elmúlt évben egyszer sem játszottak egyesületük színeiben, azonnali játékjogot nyernek, vagyis a következő bajnoki szezonban már játszhatnak. Azok a játékosok viszont, amelyekre a 13. pont intézkedik, a következő év február 1-i dátummal nyernek játékjogot.

Nagyszabású sportprogram a pénteki sportnapon

Pénteken, Öfelsége II. Károly király ha-zárkezésének évfordulóján, az aradi sport-szövetség nagyszabású sportnapot rendez, amelynek programja délelőtt a Gloria-CFR-pályán kerül lebonyolításra. A részletes műsor a következő:

10.00 óra: Sportegyesületek felvonulása. Királyhymusz. Előadja az Astra zenekara. Popescu V. tanár méltatja a nap jelentőségét. Nemzeti induló az Astra-zenekar előadásában.

10.40 óra: Birkózás, sulyemelés.

11.00 óra: Szabadtéri és szertornagyakorlatok. Bemutatják a Soimi, Romanici, Hakoah és SGA (ATE) tornászai.

11.20 óra: Nemzeti táncok.

11.40 óra: Vívás.

12.00 óra: Kerékpár (ugyanekkor a Kulturpalotától hajófelvonulás a Maroson).

12.15 óra: Futballmérkőzés: Gloria törpe—Crisana (Arad) törpe.

O Gyengék a kínai atlétikai rekordok. Egy sanghai-i versenyen a kínai atléták a következő rekordokat érték el: sulydobás: Csen 1245 cm., diszkoszvetés: Lung 3785 cm., gerelyvetés: Pang 4932 cm., 10.000 méteres sifutás: Sung 37 p. 49 mp.

O Bombaprogramm Bucurestiben. A fővárosban szombaton és vasárnap a Triestina SC vendégszerepel. Első napon a Manola Radulescu és Barátkyval megerősített Unirea-Tricolor, másodnap pedig a Ripensia lesz az olasz csapat ellenfele. Barátky a pénteki aradi mérkőzésről hálókocsin utazik le Bucurestibe.

O Az SGA (ATE) Timisoarán. Az SGA (ATE) kitűnő csapata, amely legutóbb nagyszerűen szerepelt Petrosaniban, vasárnap Timisoarán vendégszerepel az RGMT (TMTE) ellen.

Crisana—AMEFA (AMIE)-meccs a pénteki futballprogram főeseménye

Barátky csapata, az oradeai Crisana mérkőzik pénteken Aradon az AMEFA (AMTE) ellen, a nemzeti bajnoki meccsek során és a mérkőzés mindkét csapatra sorsdöntő lehet. A Crisana győzelme esetén behiztosíthatja csoportjában az elsőseget, az AMEFA (AMTE) pedig, ha győz, esetleg elkerülheti az osztályozót. Ebből a szempontból érdekes különösképpen a mérkőzés, amelynek Barátky szereplése is nagy érdekességet kölcsönöz. A vasárnap mérkőzések bíróküldését alábbiakban adjuk:

Gloria-CFR-pálya: 8.20 óra: Gloria II.—SGA (ATE) II., bíró: Sasu. 14.00 óra: Juventus—AMEFA (AMTE) kombinált, bíró: Ciungan. 15.45 óra: Crisana (Arad)—AMEFA (AMTE) II., bíró: Probst, határbíró: Vidák. 18.30 óra: Crisana (Oradea)—AMEFA (AMTE), bíró: Petcu, határbírók: Maccan és Kalmár.

A játékosoknak köszönet, de nem a vezetőknek

A futballszövetségi tanács tegnapi ülésén Luchide főtitkár tette meg jelentését a trieszti mérkőzésről és annak körülményeiről. A szövetségi ülés a jelentést tudomásul vette és határozatilag kimondotta, hogy a válogatott csapat tagjainak nyilvánosan köszönetet mond szép teljesítményükért. Ugyanekkor a csapat vezetőivel szemben való köszönetnyilvánítást visszautasította a tanács, azzal a megokolással, hogy a vezetők súlyos hibákat követtek el a mérkőzés körül.

O A Bocskai veresége Baselben. A Svájcban turázó Bocskai tegnap Baselben vendégszerepelt és 2:0 félidő után, 5:2 arányban súlyos vereséget szenvedett a baseli válogatottól.

A Budapesten megjelenő

UJSÁG

állandó cikkirói:

Kóbor Tamás Pünkösti Andor
Márai Sándor Szász Zoltán
Nagy Endre Szöllösi Zsigmond
Zsolt Béla Wallesz Jenő
Tabéry Géza. 1907

A szerelem iskolája

Lilian Harwey legújabb filmjének premierje Central-mozgóban

Lilian Harwey egyike azoknak a kivételes tehetségű filmsztároknak, aki a közönség minden rétegének tetszik. Elragadó temperamentuma, bosszorkányos tánca, kedves megjelenése, behizelő hangja reklám minden filmnek és minden mozinak. Olyan reklám, hogy emellett szinte feleslegessé válik magát a filmet is behirdetni. Mindegy, mert Harwey egymagában el-g... Ebben az esetben azonban a filmről is külön kell írni, mert egyszerűségével, a rendező ezer ötletével nagy sikert tarthat számot.

„A szerelem iskolája” című film Amorról kezdődik Amor, bár bizony kissé megöregedett, még mindig a régi frissességgel küldi szerelmet hozó, vagy vivő nyilait a férfi, vagy női szívekbe. Van hely azonban, vagyis helyesebben van szív, amelyen nem fog az Amor-nyila. Hiába minden. A fiatal milliomos körülvan véve a legszebb nőkkel és szerelmet mégsem ismer. És ekkor jön Lilian Harwey a kis Lulu, aki cseléd és aki megmutatja, hogy mire képes a nő, különösen akkor, amikor szerelmes. A kedves cselekményt, kitűnően festi alá a kísérő zene, amely a legjobb nevű amerikai zeneszerző munkája.

Elitbál Sebisen

Az Izraelita Hitközség rendezésében kitűnően sikerült multság zajlott le Sebisen, ami fényes külsőségével, valamint pazar eleganciájával, nagyméretű siker és hangulat jegyében folyt le. Valláskülönbség nélkül, az egész környék előkelő társadalmá felvonult erre a nagyszerű estélyre, ami a sikert még impozansabbá tette. Az est kiemelkedő eseménye az „Iparos Kör” műkedvelő-gárdájának a nagyvonalú közreműködése volt, akik jól összeállított, vidám kabaré-számokkal elismerést és nagy sikert értek el. A műsor szereplői voltak: Márton Andorné, Kelemen Annuska, Szele Gizike, Fischer Magdi, Köves Margit, Róth Margit, Márton Gyurika, Simonyi Zoltán, Killik Árpád, Lipták József, Ludányi Ferenc, Beregsza Mihály, Lefkovic Elemér. Az együttes sikeres szereplését a közönség elismeréssel és sok tapssal jutalmazta. Konferencié volt Márton Andor. Rendező Izsák Teri, Szivkirálynők voltak: I. Haas Kató, II. Márton Andorné, III. Fischer Magdi. Az előadás végeztével a hitközség vezetősége vendégül látta a kitűnő együttest és Schwarcz Emánuel elnök hálás szavakkal emlékezett meg a nívós előadásról és köszönetét fejezte ki a fáradhatatlan közreműködésért. Majd köszönő okiratot nyújtott át az egyesület vezetőjének: Killik Árpádnak. Az egybegyűlt közönség igen jó hangulatban, a reggeli órákig maradt együtt.

Crisana—AMEFA nemzeti bajnoki mérkőzés ma délután fél 6-kor a Gloria-pályán

Gallovich Károly 40 éves jubileuma szombaton, június 9-én este 9 órakor a Nyári Színházban.

LEGUJABB SPORT

Német-osztrák mérkőzés 3:2 (3:1)

Németország a harmadik helyre került

Nápolyból jelentik: Tizezer főnyi közönség jelenlétében folyt le a sportvilág nagy érdeklődése közepette a német-osztrák futballmérkőzés. a világbajnokság harmadik helyéért. A nézőközönség soraiban, az egyik páholyban Umberto olasz trónörökös, egy másik páholyban a diplomáciai testület tagjai foglaltak helyet. A német csapat az első perctől kezdve nagy fölényben volt, az osztrák csapatnál érződött Sindelar hiánya, akit az olasz-osztrák mérkőzés alkalmával lerugtak.

A mérkőzés késéssel kezdődött, mert a felvonuláshoz kiderült, hogy mindkét csapat fekete-fehérben jelent meg. Az osztrák csapat számára az utolsó percben kerítettek kék inget. Az első gólt mindjárt a mérkőzés kezdé-

tén Lener rugta, majd a 28-ik percben Sepa Conennek adta a labdát, amelyet a német csatár bombalövessel az osztrák kapuban helyezett el. Az osztrákok heves ellentámadásba lépnek és Zisot beadása nyomán Horváthnak sikerül gólt rúgni. (2:1). A 42-ik percben Lener újból gólt rug. (3:1). Az első féldő befejezte előtt Lofte lerugja Lenert.

A második féldőben Lofte egyéni játékot produkál és sikerül a labdát a német kapuba elhelyezni (3:2). A kiegyenlítés azonban az osztrákok minden erőlködése dacára sem sikerül. Németország csapata megérdemelte győzelmét, a mellyel a világbajnokság harmadik helyére jutott. Az olasz Carare bíraskodott.

Zsarolás, vagy bűnügy

Sorozatos erkölcstelen merénylettekkel vádolnak egy aradi kereskedőt

Az aradi rendőrség bűnügyi osztálya néhány nap óta kényes ügyben vezette be a nyomozást. Megjelent a rendőrségen egy aradi munkásnő, aki elmondta, hogy 13 éves kisleánya egy ismert aradi Strada Marasesti-i kereskedőnél volt alkalmazásban. A kisleány egy izben sirva jött haza az üzletből, azonban hosszas faggatás ellenére sem volt hajlandó elmondani, hogy rossz kedvét mi okozza. Egy másik esetben azonban a leány maga zokogva ment panaszkodni anyjának, hogy a kereskedő, akinél alkalmazásban állt, erőszakoskodott vele. Az asszony nyomban a rendőrséghez fordult, hogy a kereskedőt felelősségre vonják tette miatt.

Szinte egyidőben ezzel a feljelentéssel egy másik beadvány is érkezett a rendőrségre, ami ugyancsak azzal vádolja a kereskedőt, hogy erőszakoskodik kiskorú leányokkal, akiket alkalmaz az üzletben és mint munkaadója, visszaél helyzetével. A rendőrség részéről Iancu Traian rendőrigazgató irányítása mellett Margescu rendőrkomiszár vezetett az ügyben nyomozást.

164 ezer lejt ítelt meg

az aradi törvényszék egy nagyvállalat volt főtisztviselőjének

Az aradi törvényszék második szekciója ma tárgyalta Salacz Dezső, az Intercontinental vállalat volt igazgatójának perét, amelyet a vállalat ellen indított. Az igazgatót még hónapokkal ezelőtt elbocsátották állásából, mire pert indított az Intercontinental ellen, egy évi fizetését, elmaradt szabadság címén járó illetményeit követelte. Összesen 185 ezer lejt követelt és az aradi járásbíró elsőfokon helyt adott a keresetnek és 171 ezer lejt ítelt meg a volt vállalati igazgatónak. Az ügyet az Intercontinental fellebbezése folytán ma tárgyalta a törvényszék.

A bíróság előtt a cég azzal védekezett, hogy a munkatörvény alapján csak háromhavi felmondás jár a magántisztviselőnek. Salacz Dezső ügyvédje, dr. Schannen Béla azonban arra hivatkozott, hogy ügyfelének szerzett jogai vannak, amennyiben a régi magyar törvények szerint, vezető pozícióju tisztviselőnek egy évi felmondás jár. Vita keletkezett a szabadság kérdése körül és a bíróság itt is az igazgató álláspontját fogadja el, amely szerint a szabadságot nem kell kérni, miután az jár. Végül is a törvényszék 164 ezer lejt ítelt meg az igazgatónak, amelyből 14 ezer lejt előleget vontak le. Perköltség címén a vállalatot 19.457 lejt megfizetésére ítélte.

Kihallgatták a rendőrségen magát a meggyanusított kereskedőt, aki felháborodva utasította vissza úgy a leányok szülei, mint volt alkalmazottai vádját és kijelentette, hogy az egész merénylet-vád koholmány. Szerinte megakarják zsarolni őt, mert a leányokat engedetlenségükért elbocsátotta szolgálatából.

Az aradi rendőrségen érdeklődéssel fogadták a kereskedő vallomását már csak azért is, mert időközben az egyik leányt, aki álhatatosan megmaradt első vallomásánál, hogy ellene merényletet követett el a kereskedő, orvosi vizsgálatra küldték, ahol valóban megállapították, hogy erőszakot követtek el ellene.

Széttépett az oroszán egy ápolót a wipsnadei állatkertben

Londonból jelentik: Véres tragédia játszódott le a Wipsnadei szabadtéri állatkertben. Egy Stenson nevű ápoló felmászott az oroszánbarlang szélére, hogy egy látogató beesett kalapját kihuzza. Az ápoló elvesztette az egyensúlyt és a barlangba zuhant, ahol két oroszán rárohant és Stensont formálisan széttépte.

BADEN bei WIEN

Ausztria legnagyobb gyógyfürdője. — Legideálisabb nyaralóhely. — Elsőrangú szanatóriumok, szállodák és penziók. — Sport, szórakozások, kirándulások, ügetőversenyek. Világhírű termál-strandfürdő. A KASZINÓ egész éven át nyitva.

GUTENBRUNN SZANATÓRIUM

pormentes gyönyörű helye, hatalmas ősi park közepén. A Kurpark és a kaszinó közvetlen közelében. Magyar családok évtizedes, közszeretettnek örvendő helye. A legtökéletesebb komforttal berendezve. Kitűnő konyhája, diétái világhírűek. Magyar orvosok. Szórakozások: hangversenyek, tánc a szabadban, bridge. A házba bevezetett kenes források.

SACHER SZALLÓ ÉS GYÓGYINTÉZET

a páratlanul szép Helentalban. A strandfürdő közelében, kitűnő konyha. — Legtökéletesebb komfort. — Az árnyas „SACHER GARTEN” az előkelő világ találkozóhelye. — Zene, tánc. — Nincs kurakényszer. — Teljes ellátás S 14.-től.

HOTEL BRISTOL

a város szívében. — Ismert kitűnő étterem és kávéház. A legtökéletesebb komforttal berendezve. Mérsékelt árak.

HOTEL STADT WIEN

a magyarok régi találkozó helye. — Kitűnő étterem. — A bárban a híres Golz ül a zongoránál. — Olcsó árak.

DR. LAKATOS BADENI SZANATORIUMA

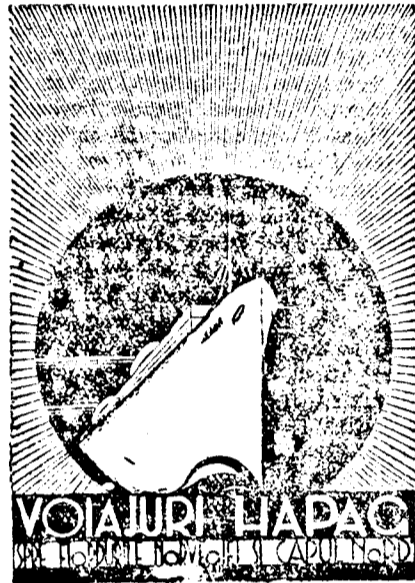
A gyönyörű, fenyveserdőkkel és hegyekkel szegélyezett Helental bejáratánál, szemben a strandfürdővel. — A legnagyobb komfort. Elsőrendű diétás konyha. Az összes gyógytényezők. Óriási park. Kénes fürdők a házban. Szórakozások. Kabaréelőadások; ünnepélyek, hangos mozi.

Meglepő fordulat

a vasgárdista pénztárnok meggyilkolása ügyében

Bucurestiből jelentik: A vasgárda meggyilkolt pénztárosa, Sterie Ciumete ügyében folyik a vizsgálat, amely mára meglepő fordulatot produkált. Kiderült ugyanis a gyilkosság elkövetésével vádolt Panova rendőrtiszt ártatlansága.

A vizsgálóbíró ugyanis kihallgatta Constantonescu csendőrnagyot, Orasanu őrnagyot, Parisanu inspektort és egy detektívet, akik teljes egészében igazolták Panova alibijét. Ezekután előreláthatólag hamarosan sor kerül szabadlábrahelyezésére. A vizsgálat tovább folyik.

A

Hapag-Északi foki utazások felülmulhatatlan utazási élvezeteket nyújtanak.

Az 1934. évi utolérhetetlen északi utazás programja:

Két északi utazás az „Oceana” kiránduló hajóval július 1. és 18-án Hamburgból 16 nap Norvégiában és a Fjordokra.

Nagy Spitzberga—Izland és Norvégia utazás a „Milwaukee” motoros hajóval július 21—augusztus 18-ig.

Skocia—Norvégia—Dánia utazás augusztus 5—augusztus 18-ig.

Dacára a hagyományos kifogástalan kivitelnek, nagyon mérsékelt részvételi díjak.

Jelentkezés és prospektus:

HAMBURG—AMERIKA LINIE S. A. R. képviselőjénél:

KÜNSTLER UTAZÁSI ÉS VIZUMIRODA
Arad. Bul. Reg. Maria 24. Telefon: 96

Királyi kitüntetések aradi kereskedőknek és iparosoknak

Az Aradi Közlöny csütörtöki számában megkezdük azon kereskedők és iparosok névsorának közlését, akiket Őfelsége kitüntetésben részesített abból az alkalomból, hogy 25 éven át megszakítás nélkül dolgoztak a kereskedelem és ipar érdekében. A névsort mai számunkban folytatjuk:

A „Meritul Comercial si Industrial“ III. osztályu keresztjét kapták a következők: Amtmann Lajos kereskedő, Almási Ferenc hentes, Berkó Adolf kereskedő, Bandits Mihály kalapkészítő, Budai János mészáros, Bauer Alajos kádár, Burger Mihály kereskedő, Becsei József kerékgyártó, Boros Géza cipész, Barbat István csizmadia, Csöpös István, Csokan Ernő kereskedők, Czukor Béla ügynök, Csatlós Ignác szabó, Csaszter József könyvkötő, Codreanu Péter szücs, Cirici Livius kereskedő, Czurdler Ágoston kereskedő, Calvasina Henrik kőfaragó, Depolt Ferenc asztalos, Dvorcsák János kereskedő, Dezsői Gyula kereskedő, Trandafir Dávid szücs, Ditchter János kéményseprő, Demin János szücs, Egri Sándor, Farkas József, Friedmann Sámuel, Fischer Józse kereskedők, Fischer Ferenc szitagyáros, Feil Péter kereskedő, Fiola Sámuel cipész, Fischer Árpád malomtulajdonos, Frank Ferenc temetésrendező, Elsinger Vilmos építész, Guthier Rudolf mészáros, Geisler János, Gilbert János, Glaser Izidor kereskedők, Hirsch Antal szabó, Hammer Mihály bádogos, Hartmann Lőrinc pék, Hollerbach János kereskedő, Huzsuk Ferenc mézeskalácsos, Hell Ferenc csizmadia, Hesz Ferenc kéményseprő, Huszár András mézeskalácsos, Hermle Antal műszerész, Hacker Benjamin korcsmáros, Illés József, Illmann József, Ilics György kereskedők, Kur Mihály, Keresztury Kálmán kereskedő, Kovács Sándor cipész, Kállay Miksa nyomdász, Kölling József kőfaragó, Kasztora Béla pék, Keltsch Ádám kereskedő, Koncsek Lajos, Kovács I. Lajos órák, Kraft József bádogos, Krasztel Márton szíjártó, Kautmann Miklós kovács, Kettner József vendéglős, Kompass József kereskedő, Kurecsk Ferenc asztalos, Karácsonyi Márton szabó, Kintzig Károly mészáros, Kazar Pál, Krizsán Dezső cipész, Leichter Lipót kereskedő, Lengyel Mihály, Lengyel János, Lupas Péter cipész, Messer József kereskedő, Markovits Ida kereskedő, Merkler Béla kereskedő, Molnár Antal asztalos, Muscan Demeter kereskedő, Moranszky János szücs, Melik István cipész, Mihály Miklós szücs, Mühlbach Péter malomtulajdonos, Müller Mátyás mészáros, Márton N. Izidor korcsmáros, Matyuga József kereskedő, Molnár Imrie kosáronó, Mandel Károly szitakészítő, Morvai János, Michelbach György, Nagy János kereskedők, Németi János, Nebel Péter festő, Oprende István asztalos, Prasz Miklós kereskedő, Popper Károly, Politzer Miksa kereskedők, Prokopetz József mészáros, Pauk Béla, Póth Ferenc kereskedők, Papp István hentes, Pintér Antal vendéglős, Plesz Miksa kereskedő, Panker Viktor lakatos, Radocsay János szíjártó, Rechnitz Miksa kereskedő, Riedl Ede fésűkészítő, Reismann János kereskedő, Reimüller Antal szíjártó, Reinholz Ádám kefekötő, Rabb Lajos, Schankula Ferenc, Staub Mátyás, Schreiber Hermann, Schag Miklós, Scherg Ernő kereskedők, Sodom Péter szücs, Schlajo János csizmadia, Schaffer Simon, Schlesinger Miksa kereskedők, Stocian Tivadar csizmadia, Sierdian József szabó, Sarb Pál szücs, Schubkegel Ádám kereskedő, Stieglmayer Károly szitakészítő, Sajó Antal timár, Strasser Viktor kereskedő, Strutz János fazekas, Stransinger Jakab mészáros, Sebestyén Mihály vendéglős, Szabó Gyula kalapkészítő, Szabó Károly kertész, Szász Pál csizmadia, Szabó Mihály pék, Tuca János csizmadia, Tató János kereskedő, Uhorcan hentes, Turzan József mézeskalácsos, Tópi Antal kereskedő, Takács Géza üveges, Tierjung György szabó, Toma Jakab könyvkötő, Ursu Mihály csizmadia, Varga János eztergályos, Vidák Tivadar szücs, Varga Tóth Ferenc fazekas, Weisz József boscorkészítő, Valenta Gyula órák, Welsch Vendelin kereskedő, Váradi János órák, Zimmermann István vendéglős, Holub Gusztáv kereskedő, Jagyi István csizmadia, Janesin Miklós szücs, Kurecsk Ferenc asztalos, Luputi Achim kereskedő, Pilcz Irma fűzőkészítő, Ruja György mészáros, Takács Pál bádogos és Illyés István szabó.

Pályát választó asszonyok, leányok figyelmébe!

Áliandó kozmetikai tanfolyam

PILISINE kozmetikában,
ugy elméleti, mint gyakorlati szakszerű kiképzéssel, olcsó csoporttanítás. **Arad, Bul. Reg. Maria 15.**

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megszűnt a kompenzációs alapon történő behozatal

Súlyos károkat okozott a legfelsőbb kontingentálási bizottság intézkedése az exportőröknek és az importőröknek — A bírósághoz akarnak fordulni sérelmükkel a kereskedők

A legfelsőbb kontingentálási bizottság legutóbbi ülésén feltűnéstkeltő határozatot hozott, amelynek lényege abban foglalható össze, hogy megsemmisíti mindazokat a behozatali engedélyeket, amelyeket kompenzációs alapon adtak ki. A május elsején életbeléptetett kontingentálási rendszer tudvalevőleg nem tartalmazott részletes intézkedéseket a kompenzációs üzletekre vonatkozólag és főképpen nyitva hagyta azoknak a kompenzációs engedélyeknek kérdését, amelyeket a régi rendszer idején adtak ki. A legfelsőbb kontingentálási bizottság többször is foglalkozott ezekkel a kérdésekkel, de elvi határozatot nem tudott hozni és mindig csak esetről-esetre foglalt állást. Így elhatározta a bizottság, hogy csak azon kompenzációs behozatali engedélyeket adják ki, amelyekkel kapcsolatban a kompenzációs kivitel május 29-ig megtörtént.

Rendkívüli fontossággal bír a legfelső kontingentálási bizottságnak az a határozata, amelynek értelmében

a kompenzáció útján történt behozatalt abba a behozatali kvótába tudják be, amelyet a minisztertanács az összimportra állapított meg.

Ez a kvóta tudvalevőleg az utóbbi háromnegyed év behozatalának 25 százaléka. A bizottságnak ez a határozata

maga után vonja mindazoknak a behozatali engedélyeknek a megszűnését, amelyeket kompenzáció útján adtak ki.

Tekintettel arra, hogy a már engedélyezett kompenzációs ügyletekben a belföldi és külföldi kereskedők között megegyezősek jöttek létre, az importőrök pedig kifizették a kompenzációs illetéket, a bizottság határozata súlyos károkat okozott ugy az exportőröknek, mint az importőröknek. A kereskedők illetékes helyen közbenjártak a határozat minél gyorsabb megmáskítása érdekében és bejelentették azt is, hogy ha ez nem történik meg, akkor a bírósághoz fordulnak. A bizottság az ügyvel kapcsolatban újabb utasításokat kért a minisztertől. A kontingentálási bizottság egyébként alig győzi munkáját és ezért újabb bizottság kinevezését is kérte.

A legfelsőbb kontingentálási bizottság határozata káros kihatással volt exportunkra. Csehszlovákiába irányuló kivitelünk minimumra csökkent. Kompenzációs uton való behozatalra a jelenlegi körülmények között egyetlen importőr sem vállalkozik. Szíriai, palesztinai és egyiptomi kivitelünk, amely pedig az utóbbi időben emelkedést mutatott, most a nullával

egyenlő. A kompenzációs rendszer bizonytalansága miatt ugyanis senki sem mer ilyen üzleteket kötni. A jegybanknak, a kereskedelemügyi és a pénzügyminiszteriumnak együttesen kell a legsürgősebben intézkedéseket hozniok a kompenzációs üzletek biztosítása érdekében, mert különben egész kivitelünket veszély fenyegeti.

Itt írjuk meg, hogy ma rendelet érkezett az aradi vámhivatalhoz, amelyben a miniszterium a régebben kiadott kompenzációs engedélyekkel kapcsolatban intézkedik. A miniszterium közli, hogy a kompenzációs uton történő behozatal csak akkor engedélyezhető, ha a számlákat a Banca Nationala mellett működő kompenzációs szolgálat is láttamozta. Ezeket a számlákat a kék behozatali engedélyekhez kell mellékelni. Tekintettel arra, hogy egyes vámhivatalok ezt a láttamozott számlát olyan kompenzációs behozataloknál is kérték, amelyekre vonatkozólag a behozatali engedélyt május elseje előtt bocsátották ki, a miniszterium közli, hogy ez az eljárás helytelen és a május 4-ikén kelt 33.131. számú rendelet intézkedései csak azon áruk bevitelére vonatkoznak, amelyekre vonatkozólag a behozatali engedélyt május 12. után adták ki. A rendeletben foglalt május elsejei dátumot tehát május 12-ikével cserélték fel. A rendelet értelmében tehát a május 12-ig kiadott behozatali engedélyek alapján az áru akkor is behozható, ha nem mellékeltek hozzájuk a Banca Nationala kompenzációs hivatala által láttamozott számlát.

Megjelentek!

a következő új törvénykönyvek:
Új váltótörvény,
Új kényszeregyezségi törv.
A mezőgazdasági és városi adósságok szabályozásáról szóló törvény,
Munkaszerződésekről szóló törvény Román és magyar szöveggel
Az összes törvénykönyvek kaphatók az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

A nyaralás

lelki és testi szükséglet Napjainkban, amikor a mindennapi fokozott munka természetszerűleg megrendíti még a legerősebb szervezetet is, a nyaralás, üdülés végtelenül fontos, mert újból erőt és felírásulást ad, de főleg kitartást egy új munkaévre. Egy új erő és egészségtöke beszerzés azonban gondos körültekintéssel kíván ugy a testilelki szükségletek, valamint az anyagiak tekintetében is.

Az EUROPA utazási iroda megoldotta azt a problémát, mert furdőjegy-szelvényeivel lehetővé tette: a megfelelő furdő kiválasztását és elsőrangú szolgáltatások mellett egy olcsó pauszúrát, melyben minden költség benne foglaltatik. Az ország minden jelentősebb furdőhelyére — melyek méltóan vetélkednek a külfölddel — lehet furdőszelvényt vásárolni. Herculesfurdő természetes melegforrások, Püspökfurdő hőforrások mellett világhírű hullámfurdője. A szovátai páratlan Medvetó, rheumás betegeknek, szívbetegeknek és fáradt szervezetnek állnak rendelkezésre pezsgős, bizsergős szénsavfurdőkkel. Tusnádfurdő a Kárpátok gyöngye ózondus, fenyves levegőjével, ásványvizével és nagyszerű strandfurdőjével, a gyerekek eldorádója. Dorna-Vatra furdőhelyre jelentkezőket július, augusztus és szeptember hónapokra, mindig az előző hónap 25-ig fogadjunk el.

Sándor (EUROPA) Menetjegy irodához,

Megyeházával szemben, ahol felvilágosítások, prospectusok díjtalanul kaphatók.
CONSUM-TAGOK KÉSZPÉNZÁRON 6 HAVI RÉSZLETRE VEHETNEK RÉSZT!

Indian védjegyű originál **Syracuse** csapágyfém felülmul minden más csapágyfémét, kapható az ország minden nagyobb vaskereskedésében és műszaki üzletében. 331

Jó szőlőtermés várható Aradhegyalján

— Akció a szőlőkivitel megkönnyítésére —

Aradmegye gazdasági életének szempontjából tudvalevőleg minden évben rendkívüli jelentőséggel bír a szőlőtermés alakulása. Szakörök véleménye szerint ebben az esztendőben Aradmegyében jó szőlőtermés várható. Egyelőre még nem lehet teljes bizonyossággal megállapítani, hogy mennyiségileg sokkal nagyobb lesz-e az idei szőlőtermés, mint a tavalyi volt.

Annyi azonban máris biztos, hogy minőség tekintetében Aradhegyalja idej szőlőtermése jóval felül fogja mulni a tavalyit.

A szőlő minőségbeli javulása az eddigi kedvező időjárástól eltekintve, részben annak is tudható be, hogy a gazdák a tavalyi katasztrófális esztendőn okulva, sokkal szorgalmasabban és rendszeresebben permeteznek, mint az elmúlt évben. Tavaly tudvalevőleg a peronoszpóra és a szőlőmoly hatalmas pusztításokat végzett a Hegyalja szőlőtermésében. Az idei fokozottabb permetezésre jellemző, hogy eddig csak a Mezőgazdasági Kamara 15 vagon kékkövet osztott ki a hegyaljai szőlőgazdák között. Külön permeteznek a gazdák ebben az évben a szőlőmoly ellen is különböző arzénes készítményekkel. Az elmúlt napok esős időjárása, tülelt le-

vegője ugyan kedvező volt a peronoszpóra fejlődésére, de a gazdák remélik, hogy rövidesen szelesebb, hűvösebb idő következik be és ekkor a szőlő fejlődését misem hátráltatja.

Itt írjuk meg, hogy a földművelésügyi minisztérium szőlészeti osztálya *elkészült az ország szőlővidékekre való beosztásának tervezetével.* A szőlőültetvények rendszabályozásáról szóló törvény tudvalevőleg úgy intézkedik, hogy

külön bizottság állapítja meg, hogy az ország mely vidékein lehet szőlőt termelni és hogy az egyes vidékeken milyen fajta szőlő ültethető.

A kormány ezzel az volt a célja, hogy egysegitse, standardizálja az egyes vidékek szőlő-, illetve bortermését és ezáltal lehetővé tegye a kivitel megkönnyítését. A minisztérium szőlészeti osztálya a munkálatokkal már el is készült és a tervezetet jóváhagyás végett a miniszter elé terjesztette. A jövőben tehát csak a szabályzat által megnevezett vidékeken lehet szőlőt termelni és ezeken a vidékeken is csak olyan fajtákat, amelyeket a szabályzat előír.

forgalmiadó fizetése alól. A tejszarnokok (laptaric) kötelesek forgalmi adót fizetni. Ezzel szemben a minisztérium megállapítja, hogy a mosodák és vegytisztítók nem esnek forgalmiadó alá. Ha parasztek alkalmilag kismennyiségű (100—1000 kg.) meszet termelnek, nem kell forgalmiadót fizetniük. Azon szeszital-kereskedők, akik kis szódavizgyártó-géppel rendelkeznek, de az általuk gyártott szódavizből csak üzletük szükségleteit fedezik, a szódaviz után nem fizetnek forgalmiadót.

— **A tanárok és tanítók megkapják fizetésüket.** Az aradi pénzügyigazgatóságra ma négy millió ötszázezer lejes meghitelezés érkezett az aradi és aradmegyei tanítók és tanárok részére.

— **Világhírű közgazdászok Bucurestiben.** A fővárosnak két érdekes vendége van. Az egyik, Daniel Serruys neves francia közgazdász, aki a kereskedelemügyi minisztériumból tíz éven át irányította Franciaország külkereskedelmét. Bucurestibe érkezett August Kessler, a Royal Dutch-Shell petróleumkonzern vezérigazgatója is. Serruys amerikai tapasztalatiról nyilatkozott az újságíróknak, majd pedig az autarhia kérdéséről beszélt, amellyel kapcsolatban kijelentette, hogy az csak ideiglenes megoldás lehet és az autarhikus gazdálkodás jelentős eredményeket nem érhet el. August Kessler nyilatkozatában foglalkozott az iraki petróleum által okozott versennyel, amely főképpen keleti, olaszországi és franciaországi piacainkat veszélyezteti. Megemlítette a Royal Dutch-Shell vezérigazgatója, hogy ezt a veszélyt könnyen el lehetne hárítani, ha a petróleumszállítása olcsóbbá tennék, olyképpen, hogy csőhálózatot építenének az export megkönnyítésére.

— **A mai gabonapiac.** Az aradi gabonapiacot a június 8-iki nemzeti ünnep miatt, péntek helyett csütörtökön tartották meg. Élénk üzlet nem alakult ki és a felhozatal is közepes volt. A buza ára 440—460 lej között mozgott, de az elsőrendű buza 480 lejes árat is elért. A tengeri ára 220—240, míg az árpás 280 lej volt.

— **Aranybányászat is lesz a Zsilvölggyében.** Petrosaniból jelentik: Itteni bányászörökben elterjedt annak a híre, hogy a Petrosani szénbányatársulat rövidesen nagyobb mértékben bekapcsolódik az aranybányászatba is. Ez a hír érthető felfigyelést váltott ki a bányamunkások körében, különösen azoknál, akik munkanélkül vannak, vagy pedig az erősen lecsökkentett szénbányászat következtében nem keresnek annyit, amennyi a megélhetésükhöz kellene. Mértékadó helyen érdeklődtünk, hogy van-e alapjuk ezeknek az elterjedt híreknek és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy bár a petrosani-i szénbánya-vezetőség ilyenirányu értesítést Bucurestiből nem kapott, nem kizárt dolog, hogy Petrosani a közeljövőben csakugyan bekapcsolódik nagyobb mértékben az aranybányászatba is. A Petrosaninak már most is van aranybányája, amelyet rendszeresen termel ki, de ez a nagy szénbányatársulat arányaihoz viszonyítva, egészen jelentéktelen és ha csakugyan sor kerülne arra, hogy a szénbányatársulat kiterjeszkedjék az aranybányászatra is, akkor az semmiesetre sem maradna a jelenlegi kis keretek között.

— **A német márka zuhanása.** A külföldi piacok érdeklődését már napok óta a német márka árfolyamzuhanása köti le. A berlini kifizetés legutóbbi zürichi 119-es árfolyamáról 116-ig esett vissza. A piacokon nagy érdeklődéssel várják, hogy folytatódik-e a márka lemorzsolódása, vagy pedig a német kormány szükségesnek tartja, hogy a márka nemzetközi árfolyamának tartása érdekében interveniáljon.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Nyilatkozat

Alólirott, mint az Avarescu marsall ur vezetése alatti Néppárt aradi tagozatának egyedüli megbízottja és főtítkára, organizációnk elnöke, Radescu királyi adjutáns-tábornok urnak távollétében kijelentem, hogy a Néppárt aradmegyei tagozata, elnökünk rendelkezései szerint, mindezt ideig semmiféle kartell-tárgyalásokat a kormánypárttal nem folytattunk s így paktumot sem kötöttünk.

Arad, 1934. június hó 6-án.

Tisztelettel:

Mitra Sándor József,
a Néppárt aradi tagozatának főtítkára
és központi megbízottja.

Köszönetnyilvánítás.

Istenben boldogult nőm, illetve édesanyánk elhalálózása alkalmából ezúton kérjük az Aradi Iparos Otthon vezetését, a Banater Deutscher Frauenverein elnökségét, kartársakat és szomszédokat és mindazon többi barátokat és ismerősöket, akik átiratokkal, koszoru- és virágadományokkal, koszorumeleváltásokkal, részvétnyilatkozatokkal és a temetésen való megjelenésükkel fájdalunkat enyíteni kívánták, fogadják őszintén átérzett, hálás köszönetünk kifejezését.

Wild-család.

A forgalmiadó fizetésére

új rendelet érkezett az aradi pénzügyigazgatóságra

Az ez év áprilisában megjelent új fogalmiadó-törvény végrehajtásával kapcsolatban ma miniszteri rendelet érkezett az aradi kivéteji pénzügyigazgatóságra. A rendelet számos olyan intézkedést tartalmaz, amely a törvény egyes homályos rendelkezését tisztázza. A minisztérium rendelete mindenekelőtt megállapítja, hogy a forgalmi adót a számlán feltüntetett összeg után kell fizetni, illetve behajtani. Ebben az összegben bennfoglaltatik az eladási ár, a csomagolás, valamint a fogyasztási adó is. Abban az esetben, ha a számla külön feltünteteti az esetleges bonifikációt, cassa-scontót vagy rabatot, valamint a szállítási és számlabélyeg-költségeket, akkor ezeket nem kell betudni az eladási árba és ezek után nem fizetendő forgalmiadó. Ha a pénzügyigazgatóság közege megállapítják, hogy ezek az adatok nem felelnek meg a valóságnak, akkor a kereskedő eljárását csalásnak kell minősíteni és a törvényben előírt büntetéseket kell alkalmazni.

Előfordul az is, hogy például mérési hiba miatt az eladó utólag ad bonifikációt a vevőnek. Ezt az összeget le lehet vonni az adóból és utólag jóvá lehet írni. Ugyanez a helyzet akkor is, ha az eladó az ügylet megkötése előtt szerződést kötött a vásárlóval, hogy egy bizonyos fogyasztási mennyiség elérése után rabatot ad neki. Ebben az esetben a rabatként levont összeget szintén utólag az eladó javára lehet írni. Abban az esetben, ha a szállítási költségek a számlán feltüntetett árban bennfoglaltatnak, szintén eszközölhető utólagos jóváírás, de csak akkor, ha az eladó a szállítási költségeket a fuvarlevéllel igazolja. Mindezek az utólagos kompenzációk, jóváírások csak a minisztérium esetenkénti engedélyével eszközölhetők.

Figyelmezteti a minisztérium a pénzügyigazgatóságot, hogy a malmoknak azon mennyiségek után is kell forgalmi adót fizetniük, amelyeket a hadsereg részére örölnek. A különböző állami szakiskolákat, háziipari iskolákat vagy közintézmények iskoláit mentesítik a

Olasz társasutazás indul jun. 22-én Görögországba, 8680 lejért
Törökországba, 8680 lejért
Kisázsia

Részletesebbet: az „Aradi Közlöny” utazási osztályánál, telefon 151. sz.

